

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษานี้ได้เรียบเรียงเนื้อหา
ซึ่งประกอบด้วย

1. แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น
 - 1.1 ความหมายของคำว่าวัยรุ่น
 - 1.2 พัฒนาการของวัยรุ่น
2. ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 2.1 ที่มาและความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 2.2 ประเภทและชนิดของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
 - 2.3 ผลของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
3. แนวคิดและทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (The Triadic Influence Theory)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
5. กรอบแนวคิดในการศึกษา

แนวคิดเกี่ยวกับวัยรุ่น

1. ความหมายของคำว่าวัยรุ่น

คำว่าวัยรุ่นมาจากคำว่า “Adolescence” ในภาษาละติน หมายความว่า การเจริญเติบโต (To Grow) ไปสู่ผู้ใหญ่ นั่นคือเป็นวัยเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ซึ่งอยู่ในช่วงอายุระหว่าง 12 - 20 ปี นับว่าเป็นช่วงเวลาแห่งการเปลี่ยนแปลงทั้งด้านร่างกาย จิตใจและพฤติกรรม โดยการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะส่งผลต่อลักษณะการเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ, 2541; อัมมมندا ไชยกาญจน์, 2549; Herlock, 1993 อ้างถึงใน อนุศักดิ์ สุขสันต์, 2550)

องค์การอนามัยโลก (WHO, 2002) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่าวัยรุ่นว่าวัยรุ่นเป็นวัยที่มีอายุอยู่ระหว่าง 10 - 19 ปี เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญ 3 ประการคือ 1) มีการพัฒนาทางด้านร่างกายในส่วนของอวัยวะเพศจนกระทั่งมีวุฒิภาวะทางเพศอย่างสมบูรณ์ 2) มีการพัฒนาทางด้านจิตใจโดยเปลี่ยนจากวัยเด็กเป็นวัยผู้ใหญ่ 3) มีการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจสังคมจากการที่ต้องพึ่งพาผู้อื่นมาเป็นผู้ที่สามารถเลี้ยงตัวเองได้

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้ความหมายของคำว่าวัยรุ่นว่าหมายถึงวัยที่มีอายุประมาณ 13 – 19 ปี (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2540) กล่าวว่า วัยรุ่น (Adolescence) ในทศวรรษที่ผ่านมา คือ อายุ ตั้งแต่ 12-18 ปีแต่ในปัจจุบัน เป็นที่ยอมรับกันว่าช่วงความเป็นวัยรุ่นได้ขยายออกไปโดยประมาณ ตั้งแต่อายุ 12-25 ปี เนื่องจากว่าเด็กทุกวันนี้ต้องอยู่ในสถาบันการศึกษานานขึ้น การเป็นผู้ใหญ่ที่พึ่งตัวเองได้ทางเศรษฐกิจต้องใช้เวลาออกไป และอาจแบ่งช่วงวัยรุ่นเป็น 3 ระยะ โดยใช้เกณฑ์ความเป็นเด็ก และผู้ใหญ่ตัดสิน คือ

ช่วงอายุ 12 - 15 ปี เป็นช่วงแรกรุ่น ยังมีพฤติกรรมค่อนข้างเด็กอยู่มาก

ช่วงอายุ 16 - 17 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนกลาง มีพฤติกรรมค้ำกึ่งระหว่างความเป็นผู้ใหญ่

ช่วงอายุ 18 - 25 ปี เป็นระยะวัยรุ่นตอนปลาย กระบวนพฤติกรรมค่อนข้างผู้ใหญ่

พัฒนาการวัยรุ่นมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในทุกด้าน เช่น ทางกาย อารมณ์ สังคม

สติปัญญา

กล่าวโดยสรุปวัยรุ่นคือวัยที่คาบเกี่ยวระหว่างวัยเด็กและวัยผู้ใหญ่ เป็นวัยของการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านร่างกาย จิตใจและสังคม มีช่วงอายุตั้งแต่ 10 – 21 ปี

2. พัฒนาการของวัยรุ่น (ทรงเกียรติ ปิยะกะ และเวทิน สันสนีย์วาทย์, 2540; นงพงา

ลิ้มสุวรรณ, 2545; สุชา จันทรเฒ, 2540; Santrock, 1996; Steinberg, 1996 อ้างถึงใน สมพร สิทธิสงคราม, 2549; พรพิมล เขื่อนนาครินทร์, 2539)

เป็นที่ทราบกันว่าวัยรุ่นเป็นระยะเวลาที่สำคัญที่สุด “เป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิต” เพราะเป็นช่วงวัยที่เชื่อมต่อระหว่างวัยเด็กกับวัยผู้ใหญ่ จากการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจะทำให้วัยรุ่นเกิดความสับสนได้ง่าย พัฒนาการในวัยรุ่นความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก แต่พัฒนาการบางอย่างมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไม่แน่นอน ค่อนข้างซับซ้อน ยากที่จะเข้าใจ จึงก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับวัยรุ่นดังที่ปรากฏให้เห็นในสังคมเสมอ ได้แก่ การติดยาเสพติด การทะเลาะวิวาท การไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่าง พ่อแม่ หรือคนในบ้านซึ่งจะกลายเป็นปัจจัยผลักดันให้วัยรุ่นต้องไปพึ่งพิงสังคมนอกบ้าน โดยเฉพาะเพื่อนมากขึ้น ดังนั้นถ้าวัยรุ่นมีเพื่อนที่มีอิทธิพลในทางไม่ดี ก็อาจทำให้มีปัญหาก่อเกิดตามมา ความสามารถในการปรับตัวและการมีสิ่งแวดล้อมที่ดีจะทำให้วัยรุ่นสามารถผ่านช่วงชีวิตนี้ไปได้ และประสบความสำเร็จในชีวิตได้ไม่ยากซึ่งจะส่งผลดีต่อการดำเนินชีวิตในวัยผู้ใหญ่หรือสูงอายุ ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องควรทราบธรรมชาติของวัยรุ่นเพื่อทำความเข้าใจและส่งเสริมให้วัยรุ่นได้มีพัฒนาการอย่างเหมาะสม ในวัยรุ่นทุกคนจะต้องเกิดการเปลี่ยนแปลงไปเป็นวัยผู้ใหญ่ซึ่งเรียกว่าเป็นพัฒนาการ โดยจะมีพัฒนาการที่สำคัญดังนี้

พัฒนาการทางด้านร่างกาย

จากการศึกษาพบว่าเด็กหญิงจะมีการเจริญเติบโตและเข้าสู่วัยรุ่นเร็วกว่าเด็กชายประมาณ 2 ปี โดยเด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นในช่วงอายุ ระหว่าง 13 – 15 ปี ส่วนเด็กชายจะเข้าสู่วัยรุ่นในช่วงอายุ ระหว่าง 15 – 17 ปี ในเด็กหญิงเมื่อเข้าสู่วัยรุ่นแล้วการเจริญเติบโตจะชะลอลง ในขณะที่เด็กชายมีการเจริญเติบโตคงที่ และการเจริญเติบโตของทั้งสองเพศจะเท่ากันเมื่ออยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลาย การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายของวัยรุ่น ได้แก่การเปลี่ยนแปลงของขนาดร่างกาย การเปลี่ยนแปลงสัดส่วนของร่างกาย มีการพัฒนาของระบบอวัยวะสืบพันธุ์ ซึ่งจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว จนถึงขีดสมบูรณ์ เพื่อทำหน้าที่และบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ

การเปลี่ยนแปลงด้านร่างกายของวัยรุ่นที่สำคัญคือ ส่วนสูงและน้ำหนักเพิ่มมากขึ้น การเจริญเติบโตด้านร่างกายของวัยรุ่นแบ่งออกเป็น 3 ระยะคือ (1) ระยะก่อนวัยรุ่น เมื่อร่างกายมีการเปลี่ยนแปลงลักษณะพฤติกรรมทางเพศก็เริ่มพัฒนาขึ้นมาด้วย ในเพศหญิงสะโพกจะเริ่มขยาย เต้านมมีขนาดใหญ่ขึ้น ส่วนเพศชายน้ำเสียงแตกพร่าและห้าวขึ้น แต่อวัยวะในระบบสืบพันธุ์ยังไม่มีพัฒนาการ (2) ระยะวัยรุ่น ในเพศหญิงเมื่ออวัยวะสืบพันธุ์เริ่มทำงาน วัยรุ่นหญิงจะเริ่มมีประจำเดือน ส่วนวัยรุ่นชายก็มีการผลิตอสุจิซึ่งทราบได้จากการหลั่งอสุจิในเวลาหลับ แต่ในระยะนี้การทำงานของระบบสืบพันธุ์เพศชายยังไม่สมบูรณ์ (3) ระยะหลังวัยรุ่น ร่างกายมีการเจริญเติบโตเต็มที่ ระบบอวัยวะสืบพันธุ์สามารถทำงานได้อย่างสมบูรณ์ทั้งสองเพศ การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของวัยรุ่นไม่สามารถระบุได้อย่างแน่นอนว่าลักษณะใดจะเกิดก่อนหรือหลัง และบางลักษณะอาจไม่สามารถสังเกตเห็นได้ซึ่งลักษณะดังกล่าวขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายอย่าง เช่นกรรมพันธุ์ สิ่งแวดล้อม ภาวะสุขภาพ สถิติปัญญา ขนาดโครงสร้างของร่างกาย โภชนาการ และฐานะทางครอบครัวส่วนพัฒนาการทางด้านสติปัญญาพบว่าวัยรุ่นรู้จักใช้ความคิดพิจารณาเหตุผลต่าง ๆ รู้จักพิจารณาตัวเอง สังเกตว่าบุคคลอื่นมีความรู้สึกต่อตนเองอย่างไร สามารถแสดงความคิดเห็นร่วมกับผู้อื่นได้ พยายามปรับปรุงตนเองให้เป็นที่ยอมรับของสังคม มีการคิดอย่างเป็นนามธรรมมากขึ้น วัยรุ่นตอนต้นจะมีการพัฒนาอย่างรวดเร็ว การพัฒนาของสมองในวัยรุ่นจะเจริญอย่างรวดเร็วจนถึงขีดสุด เมื่ออายุ 16 ปี แล้วจึงค่อยๆลดลง หลังอายุ 19 – 20 ปี โดยที่การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นทำให้วัยรุ่นเกิดความตระหนักและวิตกกังวล ในวัยรุ่นบางคนรู้สึกว่าเป็นเรื่องน่าอับอายไม่ต้องการให้ใครทราบ ไม่กล้าสอบถามผู้ใหญ่ ดังนั้นผู้ใหญ่ไม่ควรมองข้าม ควรให้ความสนใจ ให้คำแนะนำที่เหมาะสมกับวัยรุ่นในแต่ละคนเพื่อให้วัยรุ่น ยอมรับและสามารถปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

พัฒนาการทางด้านอารมณ์

วัยรุ่นมักมีอารมณ์ไม่มั่นคงมีการเปลี่ยนแปลงของอารมณ์อย่างรวดเร็ว และรุนแรงแต่ก็อ่อนไหวได้ง่าย อารมณ์รุนแรง (Heightened Emotionality) ในที่นี้หมายถึง การที่บุคคลหนึ่ง บุคคลใดมีอารมณ์ต่อสิ่งเร้ามากกว่าปกติ การเปลี่ยนอารมณ์ของวัยรุ่นที่กล่าวมานี้ นักจิตวิทยาเรียกว่า “พายุบูแคม” (Storm and Stress) ซึ่งหมายถึงอารมณ์ที่รุนแรงเต็มไปด้วยความเชื่อมั่นในตนเอง การที่วัยรุ่นมีลักษณะอารมณ์เช่นนี้มีสาเหตุมาจากมาจากการเปลี่ยนแปลงของต่อมต่าง ๆ ภายในร่างกายและการเจริญเติบโตเข้าสู่วัยเจริญพันธุ์ ซึ่งเป็นสิ่งที่วัยรุ่นทุกคนต้องประสบและไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้ อารมณ์ที่เกิดกับวัยนี้ ได้แก่ ความอยากรู้อยากเห็น วัยรุ่นจะมีความกระตือรือร้นที่จะทำสิ่งต่างหาก หากกระทำได้สำเร็จก็จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าแต่ในทางตรงกันข้ามถ้าเกิดความล้มเหลวจะทำให้เกิดความเสียใจ เกิดความท้อแท้รู้สึกว่าตนเองไม่มีคุณค่า นอกจากความกระตือรือร้น อารมณ์ที่เกิดกับวัยรุ่นก็ได้แก่ ความกลัว ความวิตกกังวล โกรธ หงุดหงิดรำคาญ ความรัก และเมื่อเกิดอารมณ์ขึ้นวัยรุ่นก็ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้อย่างสมบูรณ์ (สุชา จันทรเฒ, 2540; Hurlock, 1973; Steinberg, 1996 อ้างถึงใน สมพร สิทธิสงคราม, 2549)

พัฒนาการทางด้านสังคม

เมื่อเข้าสู่วัยรุ่นการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคมก็จะเกิดขึ้นเช่นเดียวกับการเปลี่ยนแปลงด้านอื่น ๆ วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสระและเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น ชอบอยู่ลำพัง ต้องการมีโลกเป็นของตนเองพยายามค้นหาเอกลักษณ์ของตนเอง ต้องการการยอมรับนับถือจากบุคคลรอบข้าง ทำให้บ่อยครั้งที่พบว่าวัยรุ่นมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ปกครอง พัฒนาการทางสังคมของวัยรุ่นแบ่งได้ดังนี้ 1) สังคมระหว่างกลุ่มเพื่อนวัยรุ่นด้วยกัน จากการที่วัยรุ่นเป็นวัยที่มีประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงที่แปลกใหม่เหมือนกัน วัยรุ่นจึงต้องการเพื่อนที่ไว้วางใจได้ และสามารถพูดคุยแลกเปลี่ยนสิ่งต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งกันและกันได้ ด้วยเหตุนี้เพื่อนจึงเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก 2) ต้องการความเป็นอิสระ วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการอิสระ ต้องการความเป็นส่วนตัว พยายามที่จะพึ่งตนเอง ดังนั้นวัยรุ่นจึงมักแยกตัว ถ้าผู้ปกครองไม่เข้าใจอาจจะทำให้วัยรุ่นเกิดความคับข้องใจ และนำไปสู่พฤติกรรมอื่น ๆ ที่ไม่เหมาะสม เช่นการใช้ยาเสพติด การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ 3) การคบเพื่อนต่างเพศ วัยรุ่นจะให้ความสนใจกับเพศตรงข้ามและแสดงบทบาททางเพศ ในปัจจุบันนอกจากเพื่อนในกลุ่มแล้ว สื่อต่าง ๆ ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อวัยรุ่นเป็นอย่างมากทั้งโทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต 4) สังคมระหว่างผู้ปกครองกับวัยรุ่น วัยรุ่นเป็นวัยที่ต้องการเป็นตัวของตัวเองค่อนข้างสูง ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองมักไม่เข้าใจเนื่องจากเป็นช่องว่างระหว่างวัย ทำให้วัยรุ่นมักไม่พูดคุยเรื่องต่าง ๆ กับพ่อแม่ผู้ปกครอง แต่จะพูดคุยปรึกษาหารือกับเพื่อนในวัยที่ใกล้เคียงกันมากกว่า เพื่อเป็นการลดช่องว่าง

ระหว่างวัยระหว่างวัยรุ่นกับผู้ใหญ่ ผู้ปกครองควรที่จะต้องศึกษาและเข้าใจธรรมชาติของวัยรุ่น เพื่อเปิดโอกาสให้วัยรุ่นได้มีอิสระในการตัดสินใจ โดยที่ผู้ปกครองคอยให้คำแนะนำและให้การดูแลอยู่ห่าง ๆ (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540)

พัฒนาทางด้านความคิด

วัยรุ่นเป็นวัยที่มีความคิดฉลาดหลักแหลมมากกว่าวัยเด็ก พยายามที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ เป็นช่วงวัยที่มีความคิดที่กว้างไกล รวดเร็ว และสามารถคิดได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเนื่องมาจากสมองของวัยรุ่นมีการเจริญเติบโตอย่างสมบูรณ์เต็มที่ รวมทั้งมีความ สามารถด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ทำให้วัยรุ่นรู้จักใช้เหตุผลในการคิดพิจารณาเพิ่มมากขึ้น แต่ยังมีตนเองเป็นศูนย์กลาง คิดเข้าข้างตนเองเพื่ออ้างเป็นเหตุผล วัยรุ่นสามารถเรียนรู้สิ่งที่ยากและซับซ้อนมากขึ้น พยายามที่จะค้นหาและรู้จักตนเองมากขึ้น สามารถร่วมแสดงความคิดเห็นกับผู้อื่นได้ สามารถพิจารณาว่าคนรอบข้างคิดอย่างไรกับตน มีความพยายามที่จะปรับตัวเพื่อให้สังคมยอมรับ โดยการเลียนแบบจากบุคคลรอบข้างที่ตนเห็นว่าดีและชื่นชอบ (พรพิมล เขื่อนนาครินทร์, 2539; Santrock, 1996; Steinberg, 1996 อ้างถึงใน สมพร สิทธิสงคราม, 2549)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าวัยรุ่นเป็นวัยหัวเลี้ยวหัวต่อของชีวิตเป็นช่วงวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมากทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และความคิด การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมีความซับซ้อนอย่างมาก เป็นสาเหตุให้วัยรุ่นเกิดความสับสน และพยายามปรับตัวเพื่อให้เป็นที่ยอมรับของคนอื่นโดยเฉพาะกลุ่มเพื่อน จึงทำให้มีเสี่ยงต่อการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่นการใช้สารเสพติด การคล้อยตามเพื่อนในทางที่ไม่ดี การไม่ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตในวัยผู้ใหญ่ต่อไป

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

1. ที่มาและความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

“เครื่องดื่มแอลกอฮอล์” หรือ “สุรา” หรือที่บางคนเรียกกันว่า “เหล้า” เป็นเครื่องดื่มที่มีการบริโภคอย่างแพร่หลายมาช้านานในทุกชนชาติ (พระไพศาล วิสาโล อ้างถึงใน ประภาเพ็ญ และคณะ, 2541) แต่ไม่หลักฐานแน่ชัดว่ามนุษย์เริ่มดื่มแอลกอฮอล์ตั้งแต่เมื่อใด คาดว่ามนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์น่าจะรู้จักสุราอย่างบังเอิญ โดยเชื้อยีสต์ที่อาศัยอยู่ในผลไม้หรือน้ำผึ้ง มีการย่อยอาหาร เชื้อยีสต์จะเปลี่ยนน้ำตาลในผลไม้ให้เป็นอาหารของยีสต์ แล้วปลดปล่อยของเสีย ออกมาเป็น คาร์บอนไดออกไซด์ และเอทิลแอลกอฮอล์ ซึ่งจะมีกลิ่นเข้มข้นขึ้นเรื่อยๆจนถึงร้อยละ 16 ยีสต์ก็จะตาย มนุษย์จึงได้นำของเหลวที่ได้มาดื่ม และพบว่าแอลกอฮอล์เป็นเครื่องดื่มที่กระตุ้นจิตใจ Vallee (2000) แห่ง Harvard Medical School ได้กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ ที่มนุษย์รู้จักในระยะแรกๆ เป็นเครื่องดื่มที่มีความสำคัญต่อมนุษย์จนเปรียบได้กับวารีแห่งชีวิต เป็นเครื่องดื่มที่รักษาสุขภาพ แต่ในเวลาต่อมาจึงพบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้ผู้ดื่มเสียบุคลิก และทำให้เสียสุขภาพ สูญเสียฐานะทางสังคมรวมทั้งอาจทำให้สูญเสียชีวิต นักประวัติศาสตร์พบหลักฐานที่แสดงว่า ชาวอียิปต์และชาวบาบิโลนมีการดื่มเบียร์จากข้าวและข้าวบาร์เลย์เมื่อประมาณ 5,000 ปีที่ผ่านมา ส่วนเหล้าองุ่นก็เป็นแอลกอฮอล์อีกประเภทหนึ่งที่เกิดจากการที่มนุษย์รู้จักทำเกษตรกรรม ชาวซูเมอร์ (Sumerian) ที่อาศัยอยู่ในแถบเอเชียกลางซึ่งมีชีวิตอยู่เมื่อประมาณ 2,000 ปี ก่อนคริสต์ศักราช ได้บันทึกว่าแอลกอฮอล์ใช้เป็นยารักษาโรคทั่วไป รวมทั้งในยุคของฮิปโปเครติส (Hippocrates) ซึ่งได้ชื่อว่าเป็นบิดาทางการแพทย์ ก็เคยใช้เหล้าองุ่นเป็นยารักษาโรคเรื้อรังต่าง ๆ ต่อมาในราวปี พ.ศ. 1240 ชาวอาหรับรู้จักกลั่นแอลกอฮอล์ทำให้เกิดเครื่องดื่มที่มีปริมาณแอลกอฮอล์มากกว่าร้อยละ 16 โดยใช้หลักความจริงที่ว่าแอลกอฮอล์มีจุดเดือดที่อุณหภูมิ 78.58 องศาเซลเซียส ในขณะที่น้ำมีจุดเดือดที่อุณหภูมิ 100 องศาเซลเซียส ดังนั้นการต้มน้ำผสมแอลกอฮอล์จะทำให้ไอน้ำที่มีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ระเหยออกมาก่อน ทำให้ได้แอลกอฮอล์ที่มีความเข้มข้นสูงขึ้นซึ่งเป็นที่มาของแอลกอฮอล์กลั่น (ประวัติความเป็นมาของแอลกอฮอล์, 2551)

จากความเป็นมาของแอลกอฮอล์ หรือ สุรา ดังที่กล่าวมา จึงทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหลายได้นิยามความหมายของคำว่าแอลกอฮอล์ซึ่งจะขอยกตัวอย่างมาพอเป็นสังเขปดังนี้

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ. ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่าแอลกอฮอล์ว่า หมายถึง สารอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นของเหลว กลิ่นฉุนระเหยง่าย มีจุดเดือดที่อุณหภูมิ 78.58 องศาเซลเซียส มีชื่อเดิมว่าเอทิลแอลกอฮอล์ โดยปกติเกิดจากการหมักสารประกอบประเภทแป้ง หรือน้ำตาลผสมยีสต์ ซึ่งเรียกว่าแป้งเชื้อ หรือเชื้อหมัก เป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราและเมรัยทุกชนิด เมื่อดื่มเข้าไปจะออกฤทธิ์ทำให้เกิดอาการมึนเมา ใช้ประโยชน์เป็นตัวแทนทำลายและเป็นเชื้อเพลิงเป็นต้น (ราชบัณฑิตยสถาน, 2546)

องค์การอนามัยโลก (WHO, 2001) ได้ให้ความหมายของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ว่าเป็นของเหลวที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ชนิดดื่มหรือ เอสทานอลใช้เพื่อการดื่ม ซึ่งส่วนใหญ่ได้มาจากการหมัก (Fermentation) หรือได้จากการหมักแล้วกลั่น

สุรา หมายถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียวกับกับสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้ เช่นเดียว กับน้ำสุรา (บัณฑิต ศร ไพศาล และคณะ, 2549)

สุรา หมายถึง เครื่องดื่มที่มีแรงแอลกอฮอล์เกิน 0.5 ดีกรี แต่ไม่เกิน 80 ดีกรี (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2549)

จากที่กล่าวมาสรุปว่า “สุรา” หรือ “เครื่องคั้นแอลกอฮอล์” เป็นสารอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นของเหลว กลิ่นจุนระเหยง่าย เกิดจากการหมักหรือหมักแล้วกลั่นสารประกอบประเภท แป้ง หรือน้ำตาลผสมยีสต์ คั้นแล้วทำให้มันเมา

2. ประเภทและชนิดของเครื่องคั้นแอลกอฮอล์ (นพดล ปกรณ์นิมิตติ, 2552)

ตามพระราชบัญญัติสุรา พ.ศ. 2493 ได้แบ่งสุราออกเป็น 2 ประเภทคือ สุราแช่และสุรากลั่น ตามพระราชบัญญัติควบคุมเครื่องคั้นแอลกอฮอล์ พ.ศ. 2551 ให้ความหมายสุราตามกฎหมายว่าด้วยสุรา ทั้งนี้ไม่รวมถึงขบวนการออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท ยาเสพติดให้โทษตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น แบ่งชนิดสุราออกเป็น

สุราแช่ หมายความว่า สุราที่ยังไม่ได้กลั่นและให้ความหมายรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรากลั่นแล้วแต่ยังมีแรงแอลกอฮอล์ไม่เกิน 15 ดีกรี ด้วย เช่น เบียร์ ไวน์ รวมถึง น้ำผลไม้ผสมแอลกอฮอล์ เป็นต้น

เบียร์ คือสุราแช่ที่ทำจากข้าวมอลต์ ดอกฮอปหรือข้าว

สุราแช่ผลไม้ คือสุราที่ทำจากองุ่น แบ่งเป็น 2 พวกคือ ทำจากองุ่นเขียวและจากองุ่นแดง

สุราแช่พื้นเมือง คือ สุราที่ไม่ได้กลั่น ซึ่งทำจากวัตถุดิบจำพวกน้ำตาลหรือข้าว เช่น

กะแช่ อุสาโท หากทำจากผลไม้ชนิดอื่น จะต้องระบุชนิดของสุรานั้นๆ ต่อท้าย เช่น ไวน์สับปะรด ไวน์มังคุด

สุรากลั่น หมายความว่า สุราที่ได้กลั่นแล้ว และให้ความหมายรวมถึงสุรากลั่นที่ได้ผสมกับสุราแช่แล้วแต่มีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 15 ดีกรีด้วย

สุราขาว คือ สุรากลั่นที่ปราศจากเครื่องย้อมหรือสิ่งผสมปรุงแต่งแต่มีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี

สุรากลั่นชุมชน คือ สุรากลั่นชนิดสุราขาวมีแรงแอลกอฮอล์เกินกว่า 15 ดีกรี แต่ไม่เกิน 40 ดีกรี

สุราผสม คือ สุรากลั่นที่ใช้สุราขาวหรือสุราสามทับมาปรุงแต่งมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี เช่น เชียงฮุน หงส์ทอง แสงทิพย์

สุราปรุงพิเศษ (แม่โจง) คือสุราที่ทำขึ้นโดยใช้กรรมวิธีพิเศษมีแรงแอลกอฮอล์ต่ำกว่า 80 ดีกรี

สุราพิเศษ ได้แก่ วิสกี้ โดยเป็นสุราที่กลั่นจากพืชเช่น ข้าวมอลต์ ข้าว ข้าวโพด มีการเก็บบ่มสุราอย่างน้อย 2 ปี และ บรั่นดี ซึ่งเป็นสุราที่กลั่นจากไวน์องุ่น

สุรากลั่นอย่างอื่น เช่น รัม คือสุราที่กลั่นจากน้ำตาล หรือกากน้ำตาล

สุราสามทับ คือ สุรากลั่นที่มีแรงแอลกอฮอล์ตั้งแต่ 80 ดีกรี ขึ้นไป

เครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ ในแต่ละชนิดจะมีปริมาณหรือความเข้มข้นของแอลกอฮอล์แตกต่างกันทำให้มีผลต่อความแข็งแรงต่างกัน (กรมสุขภาพจิต, 2547) ความแข็งแรงของแอลกอฮอล์ที่ผสมอยู่ในเครื่องดื่มมีหน่วยเรียกว่า “ดีกรี” ซึ่งหมายถึง ร้อยละของปริมาณแอลกอฮอล์ที่มีอยู่ในเครื่องดื่ม โดยแอลกอฮอล์ 1 หน่วย หมายถึง แอลกอฮอล์ 10 กรัม จากการที่แอลกอฮอล์ น้ำหนัก 0.8 กรัม มีปริมาตร เท่ากับ 1 มิลลิลิตร ดังนั้น ถ้าเครื่องดื่มที่มีความเข้มข้นของแอลกอฮอล์ 35 ดีกรี แสดงว่าเครื่องดื่มชนิดนั้น 100 มิลลิลิตร มีปริมาณแอลกอฮอล์ 35 มิลลิลิตร คิดเป็นน้ำหนักแอลกอฮอล์เท่ากับ 28 กรัม (อนุชิต จูฑะพุทธิ, 2550) สำหรับหนึ่งดื่มมาตรฐานหรือ ดริงก์ (Drink) คือปริมาณเครื่องดื่มที่เป็นมาตรฐานโดยไม่คำนึงว่าเครื่องดื่มนั้นจะเป็นเครื่องดื่มชนิดใด ผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ได้เกิดจากชนิดของเครื่องดื่มแต่เกิดจากปริมาณแอลกอฮอล์ที่ดื่มเข้าไป ในแต่ละประเทศมีการกำหนด 1 ดื่มมาตรฐานแตกต่างกันออกไป สำหรับประเทศไทย 1 ดื่มมาตรฐานคือปริมาณแอลกอฮอล์ 10 กรัม (ศูนย์บำบัดยาเสพติดขอนแก่น, 2546; สาวิตรี อัยฉางค์กรชัย และ สุวรรณ อรุณพงษ์ไพศาล, 2543)

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือสุราแข็งและสุรากลั่น แต่ได้มีการปรุงแต่งโดยวิธีการต่างๆทำให้เกิดเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีระดับดีกรีแตกต่างกันออกไป

ในปัจจุบันได้มีการดัดแปลงลักษณะของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้มีความหลากหลายยิ่งขึ้นเพื่อดึงดูดใจให้มีการดื่ม เช่น การนำไปผสมกับน้ำหวานแฉ่สี กลิ่น รส ที่เรียกว่าสไปร ทำให้อาหารแอลกอฮอล์ลดลงแต่รสชาติดีขึ้น ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมดื่มกันในหมู่วัยรุ่นหญิง

3. ผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แอลกอฮอล์จัดเป็นสารเสพติดชนิดหนึ่ง เนื่องจากเมื่อดื่มจนติดแล้วร่างกาย จิตใจมีความต้องการตลอดเวลา และต้องเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งส่งผลให้สุขภาพทรุดโทรม เมื่อหยุดกะทันหันจะมีอาการอยากดื่มจนลงแดง ผลกระทบที่เกิดแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ทางด้านร่างกาย ด้านจิตประสาท ด้านเศรษฐกิจและสังคมซึ่งแต่ละด้านล้วนมีความเกี่ยวข้องกัน จนบางครั้งทำให้แยกออกจากกันไม่ได้ไม่ชัดเจน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้เกิดผลกระทบทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยจะเพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ ตามปริมาณและระยะเวลาของการดื่มซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

3.1 ผลต่อร่างกาย

โดยรวมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทำให้สุขภาพทรุดโทรมเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิตจากการองค์การอนามัยโลกระบุไว้อย่างชัดเจนว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุของโรคต่าง ๆ ถึง 60 โรค (บัณฑิต ศรีไพศาล และคณะ, 2549) โดยระบบทางเดินอาหาร (บุญเลี้ยง ทุมทอง, วราภรณ์ กุประดิษฐ์, รุ่งเรือง ลิ้มไพบุลย์ และนฤมล เอกวิทย์, 2549; สุพัฒน์

ซีรเวชเจริญชัย, 2549) ในส่วนของกระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก พบว่าแอลกอฮอล์ปริมาณน้อยจะกระตุ้นให้มีการหลั่งกรดและน้ำย่อยในกระเพาะอาหารเพิ่มมากขึ้น ทำให้รู้สึกเจริญอาหาร แต่แอลกอฮอล์ในปริมาณมากและความเข้มข้นสูงจะเป็นเหตุให้มีการระคายเคืองเกิดการอักเสบของเยื่อกระเพาะอาหารและลำไส้เล็ก เมื่อเกิดการอักเสบเรื้อรังจะทำให้การดูดซึมอาหารลดลง ซึ่งเป็นผลทำให้ร่างกายขาดสารอาหารและวิตามินหลายชนิด นอกจากนี้ยังทำให้กระเพาะอาหารเป็นแผล เกิดอาการท้องอืด ปวดท้อง ท้องเสีย ท้องผูก อาจอาเจียนและถ่ายเป็นเลือดได้ เกิดโรคแทรกซ้อนต่าง ๆ ตามมา นอกจากนั้นแอลกอฮอล์มีผลทำให้น้ำย่อยของตับอ่อนเพิ่มขึ้น ในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดการอุดตันของท่อในตับอ่อน เป็นเหตุให้น้ำย่อยที่เพิ่มขึ้นนี้ไม่สามารถออกไปได้ จึงเป็นต้นเหตุให้ตับอ่อนอักเสบ ทำให้เกิดอาการแน่นท้อง ท้องอืด ท้องเฟ้อ อาหารไม่ย่อย ปวดท้องบริเวณลิ้นปี่หรือระดับสะดือมาก คลื่นไส้ อาเจียน ไข้ขึ้นสูง อาจช็อกและเสียชีวิตได้ ตับก็เป็นอวัยวะหนึ่งที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มแอลกอฮอล์เพราะทำหน้าที่สำคัญในการเผาผลาญ และทำลายพิษของแอลกอฮอล์ ฤทธิ์ของแอลกอฮอล์จะทำให้มีไขมันแทรกอยู่ในตับมากขึ้น เป็นเหตุให้เซลล์ของตับตาย และเกิดเป็นแผลเป็น มีพังศึบบาง ๆ เกิดขึ้นบริเวณนั้น ถ้าเกิดตับอักเสบร่วมด้วยจะมีการทำลายเซลล์มากขึ้น ในที่สุดก็จะกลายเป็นตับแข็ง และอาจนำไปสู่การเป็นมะเร็งที่ตับได้ ผู้ที่เป็นตับอักเสบจากพิษแอลกอฮอล์ จะมีอาการ ไข้สูง ดีซ่าน เจ็บปวดบริเวณใต้ชายโครงขวา คลื่นไส้อาเจียน เบื่ออาหาร ตับโต และอาจเสียชีวิตได้

ในส่วนของระบบเมตาบอลิกและต่อมไร้ท่อ พบว่า แอลกอฮอล์ทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดลดต่ำลงจนถึงกับทำให้หมดสติจนอาจเป็นอันตรายถึงชีวิตได้ เนื่องจากแอลกอฮอล์สกัดกั้นการสร้างน้ำตาลกลูโคสจากไกลโคเจนในตับ ในทางตรงกันข้าม แอลกอฮอล์สามารถทำให้ระดับน้ำตาลในเลือดสูงขึ้น หรือมีอาการของเบาหวานได้ เนื่องจากมีการทำลายเซลล์ของตับอ่อน ซึ่งทำหน้าที่สร้างอินซูลิน (Insulin) ให้แก่ร่างกาย แอลกอฮอล์ทำให้กรดแล็กติก (Lactic) ในเลือดสูงขึ้น เป็นเหตุให้การขับถ่ายกรดยูริก (Uric) ทางไตน้อยลงระดับกรดยูริกในเลือดจึงสูงขึ้น และตกตะกอนในส่วนต่าง ๆ ของร่างกายทำให้เกิดการอักเสบ เช่น การอักเสบของข้อที่เรียกว่า เกาต์ (Gout) นอกจากนี้แอลกอฮอล์ยังกระตุ้นการหลั่งของฮอร์โมนที่ไตและสกัดกั้นการหลั่งฮอร์โมนแอนติไดยูเรติก (Antidiuretic Hormone) จากต่อมหมวกไต ซึ่งเป็นฮอร์โมนที่ทำหน้าที่เก็บน้ำไว้ในร่างกาย เป็นเหตุให้มีการถ่ายปัสสาวะเพิ่มขึ้นกว่าปกติ

ระบบหัวใจและหลอดเลือด แอลกอฮอล์ทำให้การทำงานของกล้ามเนื้อหัวใจต่ำลง เนื่องจากการสะสมไขมันและสารที่สำคัญเช่นนอร์ เอพิเนฟริน (Nor Epinephrine) แมกนีเซียม (Magnesium) แคลเซียม (Calcium) และ เอนไซม์ (Enzymes) ต่าง ๆ นอกจากนี้ในผู้ที่ดื่มสุราจัดเป็นเวลานาน จะพบโรคหัวใจที่เกิดจากพิษสุรา (Alcoholic Cardiomyopathy) โดยมีอาการหายใจลำบาก

ใจสั้น ใจ หัวใจโต และเดินผิดปกติ หัวใจเสื่อมลง เกิดภาวะหัวใจวายได้ คือ ทำให้เหนื่อยหอบ นอนราบไม่ได้ หอบวาม เหน็บวามทั้ง 2 ข้าง แอลกอฮอล์ทำให้หลอดเลือดขยายตัว ความดันเลือดสูงขึ้น อัตราการเต้นของหัวใจเร็วขึ้นแต่การไหลเวียนของเลือดจะเกิดการขัดข้องได้ง่าย เพราะเลือดไม่สามารถผ่านตับได้สะดวกเนื่องจากตับแข็ง นอกจากนี้แอลกอฮอล์ยังทำให้เกิดโรคเลือดจาง เนื่องจากการทำงานของไขกระดูก ซึ่งมีหน้าที่สร้างเม็ดเลือดเสียไป และพิษของแอลกอฮอล์ยังมีผลต่อระบบการต่อต้านจุลชีพ กล่าวคือ แอลกอฮอล์ทำให้ภูมิคุ้มกันของร่างกายต่ำลง การสร้างเม็ดเลือดขาวที่มากับกินเชื้อโรคลดลง เม็ดเลือดขาวออกจากไขกระดูกน้อยลง เป็นเหตุให้ผู้ดื่มสุรา มีโอกาสเป็นโรคเชื้ออื่น ๆ ได้ง่ายกว่าผู้ที่ไม่ดื่ม (คลิก ภิชัย, 2550; บุญเลี้ยง ทมทอง และคณะ, 2549; สุพัฒน์ ชีรเวชเจริญชัย, 2549) นอกจากนี้ยังพบว่า ในเพศหญิงจะมีน้ำย่อยเอนไซม์อัลดีไฮด์ ดีไฮโดรจีเนส (Acetaldehyde Dehydrogenase) ซึ่งทำหน้าที่ในการทำลายแอลกอฮอล์น้อยกว่าผู้ชาย รวมทั้งการที่แอลกอฮอล์มีคุณสมบัติอย่างหนึ่งคือไม่ซึมเข้าไปในส่วนที่เป็นไขมันจึงทำให้ผู้หญิง ซึ่งมีไขมันเป็นส่วนประกอบของร่างกายมากกว่าผู้ชาย เมื่อดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในปริมาณเท่ากัน ผู้หญิงจะมีอาการมึนเมามากกว่า และยังพบว่าผู้หญิงที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาสเป็นมะเร็งเต้านมสูงกว่าผู้หญิงที่ไม่ดื่มถึง 3 เท่า (ทรงเกียรติ ปิยะกะ และเวทิน สันสนีย์เวช, 2544)

3.2 ผลต่อจิตประสาท

แอลกอฮอล์จะออกฤทธิ์ไปกดการทำงานของสมองทำให้เกิดผลต่าง ๆ กล่าวคือ ทำให้ความไวต่อการรับกลิ่นและรสเสื่อมลง หรือ ตาลาย ความสามารถในการแยกความเข้มของแสงลดลงโดยเฉพาะ แสงสีแดง การคาดคะเนความเร็วและระยะ ทางของวัตถุต่ำกว่าความเป็นจริง เป็นสาเหตุให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่าย สำหรับการเคลื่อนไหว แอลกอฮอล์ทำให้ปลายประสาทเกิดการอักเสบ เป็นเหตุให้กล้ามเนื้ออ่อนกำลังลงและทำงานไม่ประสานกัน ผู้ดื่มแอลกอฮอล์จึงพูดไม่ชัด พูดเหมือนคนลิ้นไก่สั้น ยืนโอนเอนไปมา เดินไม่ตรงทาง หรือบางครั้งถึงกับเดินไม่ได้เพราะเกิดเป็นตะคริวบ่อย ๆ มีอาการชาตามปลายมือและปลายเท้า แอลกอฮอล์ทำให้ผู้ดื่มขาดความยังคิดในการพูดและการแสดงออก ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์จึงมักจะพูดจาไม่สุภาพ กิริยาก้าวร้าว ประสาทรับความรู้สึกและสติปัญญาเสื่อม แอลกอฮอล์จะทำให้ผู้ดื่มมีความรู้จักรับผิดชอบต่อสาธารณชนน้อย ความรู้สึกอยากแสดงความรักมีมากขึ้น ยิ่งกว่านั้นบางคนยังดูเหมือนว่ามีความสามารถต่อกิจกรรมทางเพศภายหลังการดื่ม ข้อสังเกตนี้เป็นอันตรายต่อการสนับสนุนสมมติฐานที่ว่าแอลกอฮอล์ส่งเสริมหรือช่วยปรับปรุงกิจกรรมทางเพศ ข้อเท็จจริงก็คือแอลกอฮอล์กระตุ้นให้เกิดความต้องการทางเพศ แต่ก็เป็นไปได้ในทางปฏิบัติเพราะอาจทำให้เกิดพฤติกรรมทางเพศที่ไม่เหมาะสม นอกจากนี้ผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์มากจะทำให้สมรรถภาพทางเพศลดลง ส่วนผู้ที่ติดแอลกอฮอล์จะมีความบกพร่องและไร้สมรรถภาพทางเพศ ผู้มีประวัติเป็นโรคพิษสุราเรื้อรังจะชราภาพและต่อมเพศ

เสื่อมก่อนเวลาอันสมควร ผู้ที่ดื่มอย่างหนักเมื่อเช้านอนจะนอนพลิกตัวกลิ้งไปมาเป็นพัก ๆ เมื่อตื่นขึ้นมาตอนเช้าจะมีอาการปวดศีรษะ อ่อนเพลียมาก

นอกจากนั้นแอลกอฮอล์จะไปกดสมอง และระบบประสาทส่วนกลาง ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อความรู้สึก การรับรู้กลไกการเคลื่อนไหว และอารมณ์ ซึ่งเป็นผลให้เกิดอุบัติเหตุต่างๆและการกระทำผิดกฎหมายที่เพิ่มสูงขึ้น การดื่มแอลกอฮอล์ในระดับที่สูงมากจะมีฤทธิ์กดระบบประสาททำให้เกิดการง่วงซึม ไม่รู้สึกตัว ถ้ารุนแรงมากอาจเกิดอาการโคม่า (Coma) เนื่องจากแอลกอฮอล์ไปยับยั้งการทำงานของสมองและไขสันหลัง ยังมีอีกหนึ่งอาการที่พบได้บ่อยในผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์ซึ่งเรียกว่า “Black out” หมายถึงผู้ที่ดื่มแอลกอฮอล์จะรู้สึกตัวดี พุฒคุ้ยรู้เรื่องเหมือนคนมีสติในขณะเมาสุรา แต่เมื่อสร่างเมาจะจำเหตุการณ์ต่าง ๆ ไม่ได้ เกิดการสูญเสียความจำในระยะสั้น ซึ่งอาการดังกล่าวเป็นข้อบ่งชี้ว่าผู้ดื่มมีโอกาสติดแอลกอฮอล์ได้สูง (Alcohol Addiction) กลุ่มอาการถอนสุรา (Alcohol Withdrawal Syndrome) เป็นอาการที่เกิดจากการหยุดดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์แบบกะทันหันหลังจากที่ดื่มมานาน ซึ่งเป็นเสมือนการกระตุ้นประสาท รวมถึงระบบซึมพาทิกทำให้เกิดอาการต่าง ๆ เช่นนอนไม่หลับ สั่น เหงื่อออกมาก สับสนกระวนกระวาย ประสาทหลอน (Hallucination) เกิดอาการชักเกิดภาวะคุ้มคั่งจากการถอนสุรา (Alcohol Withdrawal Delirium) ซึ่งจะมีอาการประสาทหลอน ทั้งภาพและเสียง การรับรู้เสียทั้งเวลาและสถานที่ ระดับความรู้สึกลดลง กลุ่มอาการผิดปกติของการเรียนรู้และความจำ (Wernicke – Korsakoff Syndrome) เป็นอาการที่เกิดในผู้ป่วยโรคพิษสุราเรื้อรัง โดยเฉพาะในรายที่ขาดวิตามินบี 1 (Thiamine) ผู้ป่วยจะมีอาการไม่สนใจสิ่งแวดล้อม พุฒคุ้ยแต่ไม่ตอบคำถามหรือตอบไม่ตรงคำถาม มีการสูญเสียความจำแบบไปข้างหน้า ในรายที่เป็นมากจะไม่สามารถถลกตาได้ แต่รูม่านตายังตอบสนองต่อแสงปกติ (บุญเลี้ยง ทุมทอง และคณะ, 2549; สมศักดิ์ เทียมเก่า, 2550; สุพัฒน์ ชีรเวชเจริญชัย, 2549) ในวัยรุ่นพบว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จะก่อให้เกิดการรบกวนในระบบประสาทส่วนกลาง การรบกวนเหล่านี้จะคงอยู่แม้ว่าระดับแอลกอฮอล์ในเลือดจะหมดไปแล้วก็ตาม โดยปริมาณของแอลกอฮอล์จะมีความสัมพันธ์ในทิศทางตรงกันข้ามกับความสามารถในการคิดของสมอง (สถาพร ศิริเมฆ, 2532)

3.3 ผลต่อเศรษฐกิจและสังคม

ในภาพรวมพบว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสาเหตุทำให้เกิดความสูญเสียจากอุบัติเหตุจราจรทางบก มีการสรุปความสูญเสียที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยทำการศึกษาในปี 2549 ซึ่งแบ่งเป็นต้นทุนทางตรงได้แก่ ต้นทุนค่ารักษาพยาบาล ต้นทุนการบังคับใช้กฎหมายและฟ้องร้องคดีความ ต้นทุนทรัพย์สินที่เสียหายจากอุบัติเหตุจราจร และต้นทุนทางอ้อมได้แก่ต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพจากการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร และต้นทุนการสูญเสียผลิตภาพในการทำงานที่ลดลง โดยพบว่าต้นทุนหรือความสูญเสียทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการบริโภคเครื่องดื่ม

แอลกอฮอล์ในปี พ.ศ. 2549 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 156,105.4 ล้านบาทโดยเป็นต้นทุนทางอ้อมคิดเป็นมูลค่าสูงถึง 149,592.5 ล้านบาท (บัณฑิต ศรไพศาล และคณะ, 2551) ส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในเพศหญิงโดยเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่น ทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา ทำให้ไม่สามารถศึกษาเล่าเรียนได้ตามปกติ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จนขาดสติจะทำให้แสดงพฤติกรรมบางอย่างที่ไม่เหมาะสม เกิดความเสี่ยงในด้านต่าง ๆ เช่น การใช้สารเสพติดอื่น ๆ ร่วมด้วย การมีเพศสัมพันธ์ที่ไม่ปลอดภัยซึ่งเสี่ยงต่อการติดเชื้อโรคทางเพศสัมพันธ์หรือเชื้อ เอช ไอ วี และเกิดการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ อาจจะทำให้ต้องพักการเรียนหรือออกจากสถานศึกษากลางคัน เกิดการเสียโอกาสทางการศึกษา นอกจากตนเองที่เป็นผู้รับผลกระทบโดยตรงแล้ว บุคคลในครอบครัวก็เป็นส่วนต่อมาที่ได้รับผลกระทบจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของสมาชิกในครอบครัว (สุ่มทนา แก้วมา อ้างถึงใน นิชาภัทร บุญสวัสดิ์กุลชัย, 2551) ซึ่งผลที่ตามมาก็คือ อาจเกิดปัญหาเด็กที่พ่อแม่ไม่พร้อมที่จะเลี้ยงดู เป็นภาระกับปู่ย่า ตายาย เด็กขาดความรักขาดความอบอุ่น เมื่อใดที่เป็นวัยรุ่นก็จะทำให้เกิดปัญหาที่ซับซ้อนยิ่งขึ้นตามมา ส่วนผลกระทบอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ก็คือ ทำให้สูญเสียรายได้และหน้าที่การงานหากสำเร็จการศึกษา ทำให้เกิดปัญหาครอบครัวและสังคม (สุพัฒน์ ชีรเวชเจริญชัย, 2549)

สรุปได้ว่าการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก่อให้เกิดผลเสียทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเพศหญิงซึ่งหากดื่มในปริมาณที่เท่ากันเพศชายจะมีอาการมึนเมา มากกว่าเพศชาย และผลกระทบที่เกิดขึ้นภายหลังการดื่มยังสามารถก่อให้เกิดความเสียหายในด้านต่าง ๆ มากกว่าในเพศชาย

แนวคิดและทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (The Triadic Influence Theory)

กว่าสิบปีที่ผ่านมา นักสังคมศาสตร์ได้พยายามทำความเข้าใจว่าทำไมวัยรุ่นบางคนจึงมีพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ในขณะที่บางคนไม่มีพฤติกรรมการใช้สารเสพติด ซึ่งสาเหตุของเรื่องนี้ เป็นเรื่องที่ท้าทาย อย่างมากสำหรับนักสังคมศาสตร์ จึงได้มีการนำทฤษฎีต่าง ๆ มาอธิบายเหตุผลของการใช้สารเสพติด เช่น ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุและผล (The Theory of Reasoned Action) ซึ่งเชื่อว่าเหตุและการตัดสินใจจะนำไปสู่การมีพฤติกรรมสุขภาพ (Ajzen & Fishbein, 1980 cited in Flay & Petraitis, 1994) ทฤษฎีความเชื่อด้านสุขภาพ (The Health Beliefs Model) โดยที่เน้นความสำคัญของแบบแผนความเชื่อและทัศนคติ (Janz & Berker, 1984 cited in Flay & Petraitis, 1994) ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (The Social Cognitive/ Learning Theory) ที่เชื่อว่าสังคมเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล โดยเฉพาะพฤติกรรมของเพื่อนสนิท พ่อแม่

ผู้ปกครอง (Bandura, 1986 cited in Flay & Petraitis, 1994) จากการทบทวนทฤษฎีที่กล่าวมาทฤษฎีนี้ก็ยังไม่สามารถอธิบายพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นได้อย่างชัดเจน

ในปี ค.ศ. 1993 Flay and Petraitis (1994) ได้นำแนวคิดของนักสังคมศาสตร์หลายท่านที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้สารเสพติดในวัยรุ่น เช่น Bandura (1986), Frakenhaeuser (1991), Jessor et al. (1991), Magnusson (1981), Sandava (1987) (cited in Flay & Petraitis, 1994) มาเสนอเป็นทฤษฎีที่อธิบายเกี่ยวกับการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นซึ่งรวมทั้งการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ด้วยโดยใช้ชื่อว่า ทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (The Triadic Influence Theory) ซึ่งกล่าวถึงประเภทของอิทธิพล และระดับของอิทธิพลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดของบุคคล

ประเภทของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม

ตามแนวคิดทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (The Triadic Influence Theory) ได้แบ่งปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นออกเป็น 3 ประเภทได้แก่

อิทธิพลจากสังคมหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Social/ Interpersonal Influence) อิทธิพลในส่วนนี้ให้ความสำคัญกับปัจจัยด้านบุคลิกลักษณะและพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นแบบอย่างในขณะที่เป็นวัยรุ่นเช่น พฤติกรรมการขาดการดูแล การขาดการควบคุม การขาดวินัยของพ่อแม่ ทศนคติเชิงลบของพ่อแม่ ความตึงเครียดในครอบครัว การหย่าร้างของพ่อแม่ การเป็นแบบอย่างของเพื่อนสนิท ซึ่งจะทำให้เกิดการเลียนแบบและส่งผลต่อพฤติกรรมของวัยรุ่นที่แตกต่างกันออกไป และยังเป็นแรงจูงใจให้เกิดการใช้สารเสพติดของวัยรุ่น

อิทธิพลจากทัศนคติ (Attitudinal Influence) อิทธิพลในส่วนนี้จะเน้นปัจจัยที่เกิดจากสภาพวัฒนธรรมซึ่งมีผลต่อทัศนคติ โดยสิ่งเหล่านี้จะหล่อหลอมความรู้สึกนึกคิดหรือให้คุณค่าต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดที่สำคัญของบุคคล เช่น การไม่ได้รับการยอมรับจากสังคมทั่วไป รู้สึกว่าเข้ากับสังคมไม่ได้ ชอบความสนุกสนานไปวัน ๆ โดยไม่มีเป้าหมายในชีวิต การไม่ให้ความสำคัญกับความสำเร็จในชีวิต มีความชื่นชอบกับพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง

อิทธิพลจากภายในตัวบุคคล (Intrapersonal Influence) อิทธิพลนี้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพันธุกรรมและบุคลิกภาพส่วนบุคคล แบ่งได้เป็น 5 ประการคือ 1) ความสามารถในการควบคุมพฤติกรรม (Behavioral Control) ทำให้เกิดบุคลิกลักษณะประจำตัว เช่นการมีบุคลิกลักษณะก้าวร้าว ขี้ดื้อ ขี้ทำ เกียจคร้าน กระตือรือร้น 2) ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ (Emotional Control) ทำให้เกิดการตัดสินใจเมื่อมีสิ่งเร้ามากระทบ เช่น การยับยั้งชั่งใจ 3) การแสดงออกที่สะท้อนความคิดที่มีต่อตนเองและผู้อื่น (Extraversion/ Introversion) ทำให้เกิดการมีกิจกรรมทางสังคมร่วมกับบุคคลอื่น การยืนยันความคิดตามความเชื่อของตน 4) ความสามารถทางสังคม (Sociability) ทำให้เกิดการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น การยอมรับผู้อื่น การยินยอมทำตามผู้อื่นและ 5) ความ

เฉลียวฉลาดทางสติปัญญา (Intelligence) จากอิทธิพลทั้ง 3 ประเภทที่กล่าวมาพบว่าอิทธิพลจากสังคมหรือความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นอิทธิพลที่สำคัญและส่งผลต่อพฤติกรรมของบุคคลมากที่สุด เนื่องจากพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากการสังเกต จดจำ และการเลียนแบบพฤติกรรมของบุคคลอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดที่มีความผูกพันต่อกัน เช่นเกิดจากการเลี้ยงดูของพ่อแม่ แบบแผนการดำเนินชีวิตของพ่อแม่ ค่านิยมของพ่อแม่ พฤติกรรมในกลุ่มเพื่อนสนิท การเลียนแบบคารานักร้องที่ตนเองชื่นชอบ และอิทธิพลทั้ง 3 ประเภทล้วนมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และส่งผลต่อพฤติกรรมการใช้สารเสพติดในวัยรุ่น อย่างไรก็ตามปัจจัยของอิทธิพลแต่ละประเภสดังกล่าวส่งผลต่อการเกิดพฤติกรรมสุขภาพในระดับแตกต่างกัน เพื่อให้การศึกษาทฤษฎีการใช้สารเสพติดเข้าใจง่ายยิ่งขึ้น ในทฤษฎีอิทธิพล 3 ทางได้แบ่งระดับของอิทธิพลออกเป็น 3 ระดับได้แก่

อิทธิพลที่ส่งผลได้มากหรือโดยตรง (Proximal Influence) อิทธิพลนี้สามารถทำนายพฤติกรรมที่จะแสดงออกได้อย่างชัดเจน เช่น ทักษะคิดในทางบวกต่อการใช้สารเสพติด ความสามารถในการหามาเสพ การได้รับการสนับสนุนจากบุคคลอื่นในการเสพ การตัดสินใจในปัจจุบันและความตั้งใจในอนาคตที่จะใช้สารเสพติด ซึ่งเกิดจากการที่ได้ใช้สารเสพติดมาก่อนและจะนำไปสู่การใช้ซ้ำรวมทั้งการใช้สารเสพติดชนิดอื่นร่วมด้วย

อิทธิพลที่ส่งผลปานกลางหรือโดยอ้อม (Distal Influence) อิทธิพลนี้มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับโดยอ้อมกับสาเหตุที่ทำให้มีการแสดงออกด้านพฤติกรรมและสามารถทำนายพฤติกรรมได้เพียงเล็กน้อย แต่สามารถอธิบายให้เข้าใจถึงสาเหตุของการใช้สารเสพติดเช่น ความผูกพันของสมาชิกครอบครัว การให้คุณค่าและความเชื่อในการใช้สารเสพติด การไม่ต้องการพึ่งพาผู้ปกครอง

อิทธิพลที่ส่งผลได้น้อยหรือในระยะห่าง (Ultimate Influence) อิทธิพลนี้เป็นปัจจัยที่อยู่ห่างไกลมีผลต่อพฤติกรรมไม่มาก อิทธิพลนี้อยู่เหนือการควบคุม ทำให้เสี่ยงต่อการใช้สารเสพติดในระยะยาว เช่น โอกาสในการเข้ารับศึกษา การประกอบอาชีพ คุณภาพของโรงเรียน อาชญากรรมในแหล่งที่อยู่อาศัย เป็นต้น

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าทฤษฎีอิทธิพล 3 ทางพยายามที่จะอธิบายให้ทราบถึงสาเหตุของการใช้สารเสพติดในวัยรุ่นว่ามีความซับซ้อนมิได้เกิดจากสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง แต่เกิดจากปัจจัยหลายปัจจัยร่วมกันอย่างเป็นพลวัตร โดยมีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องอยู่ตลอดเวลา ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ได้แก่ อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง การรับรู้ความสามารถของตนเองในกาปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทักษะคิดต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา การยอมรับการดื่มของบิดามารดาต่อการดื่มของบุตร

การเข้าถึงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ การรับรู้การ โฆษณาของสื่อ ความผูกพันกับครอบครัว ความผูกพันกับสถานศึกษา

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์

จากการทบทวนวรรณกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมามีความเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ต่อการดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์สามารถนำมาสรุปเป็นตัวแปรที่จะทำการศึกษาในครั้งนี้พอสังเขปได้ดังนี้

อายุ

อายุเป็นการแสดงถึงวุฒิภาวะทางสังคม อายุ และวัยที่ต่างกันย่อมมีพัฒนาการ ปัญหา และประสบการณ์ในการดำเนินชีวิตที่แตกต่างกัน พบว่าเป็นอายุปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า อายุที่มากขึ้นทำให้มีอัตราการใช้เครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น (สุริพร คนละเอียด, 2548; อนงค์ ดิษฐ์สังข์, 2550) เช่นเดียวกับการศึกษาในต่างประเทศโดย Arinative - Mugisha and Hagembe (2003) ที่ทำการศึกษาดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์และการใช้สารเสพติดของวัยรุ่นในชุมชนแออัดในเขตเมือง ในกรุงนาโรบี ประเทศเคนยา จำนวน 3,569 คน พบว่า อายุที่มากขึ้นทำให้มีการดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น โดยในกลุ่มวัยรุ่นหญิง กลุ่มอายุ 15 - 19 ปี และกลุ่มอายุ 20 - 24 ปี ดัดแปลงเพิ่มขึ้นเป็น 2.57 และ 3.69 เท่าของกลุ่ม อายุ 12 - 14 ปี ตามลำดับ สอดคล้องกับการศึกษาของ Scholte et al. (2008) ที่ทำการศึกษาในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ตอนต้นคู่แฝดชาวเนเธอร์แลนด์จำนวน 3,760 คน ทั้งเพศชายและเพศหญิง พบว่ากลุ่มอายุที่แตกต่างกันมีอัตราเสี่ยงสัมพันธ์ของการดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ต่างกัน โดยอายุที่มากขึ้นทำให้มีการดัดแปลงเพิ่มขึ้น

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาหรือผลการศึกษาเป็นเกณฑ์ประเมินความรู้ ความสามารถและสติปัญญาของผู้เรียน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความรู้และการตัดสินใจเกี่ยวกับพฤติกรรมสุขภาพของบุคคล (Flay & Petraitis, 1994 อ้างถึงใน พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, 2552) จากการศึกษาของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) ซึ่งทำการ ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษา ในจังหวัดพัทลุง จำนวน 1,261 คน พบว่าผลการเรียนมีทิศทางตรงข้ามกับการดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์กล่าวคือกลุ่มตัวอย่างที่มีผลการเรียนต่ำและปานกลางเสี่ยงต่อการดัดแปลงเครื่องดัดแปลงแอลกอฮอล์เป็น 14.48 และ 2.77 เท่า ของกลุ่มที่มีผลการเรียนดี ตามลำดับ และสอดคล้องกับการศึกษาวิจัยของ อนงค์ ดิษฐ์สังข์ (2548)

ที่ทำการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 290 คน พบว่านักเรียนที่มีผลการศึกษามีอัตราการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์น้อยกว่านักเรียนที่มีผลการเรียนไม่ดี และจากการศึกษาของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) ที่ทำการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนอัสสัมชัญศึกษาชาย ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 614 คน ก็พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำเนินโอกาสการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์มากกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาสูง รวมทั้งการศึกษาระดับปริญญาโท โพรธิอาสน์ (2541) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ที่มีผลสัมฤทธิ์ของวัยรุ่น ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 441 คน พบว่านักเรียนที่มีผลการศึกษาดำเนินกลาง มีโอกาสเสี่ยงต่อการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์เป็น 9.8 และ 2.3 เท่าของนักเรียนที่มีผลการศึกษาระดับสูงตามลำดับ เช่นเดียวกับการศึกษาของ กัญญา นามจันดี (2549) ที่ศึกษาความทุกข์และบริโภคการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอสี่หมึก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระดับจังหวัดขอนแก่น จำนวน 280 คน ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่ของนักเรียนที่เรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์มีผลการศึกษาดำเนินนักเรียนที่ไม่เรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ ในต่างประเทศก็มีผลการเรียนที่สอดคล้องเช่นเดียวกันกล่าวคือ จากการศึกษาระดับปริญญาโทของ Donovan (2004) ซึ่งวิเคราะห์และรวบรวมเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ของวัยรุ่น ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1994 - 2003 พบว่า วัยรุ่นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาดำเนินมีความสัมพันธ์กับการเริ่มต้นเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์

ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง (Self - Esteem)

ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง (Self - Esteem) หรือการนับถือตนเอง เป็นปัจจัยภายในบุคคล (Branden, 1986 cited in Gibson, 1980) กล่าวว่าการเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นลักษณะของความเชื่อมั่น และความมั่นใจในความสามารถของตน ที่เกิดจากบุคคลนั้นประเมินคุณค่าในตนเองทั้งในด้านบวกและด้านลบ วัยรุ่นที่ประเมินว่าตนมีคุณค่าในตนเองต่ำ มีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมมากกว่าวัยรุ่นที่ประเมินว่าตนมีคุณค่าในตนเองสูง โดยพบว่าความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ ดังการศึกษาของ ประพนธ์ กาญจนวณิช (2548) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ วิทยาเขตสุพรรณบุรี จำนวน 330 คน พบว่าความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเองมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการป้องกันการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ของนักศึกษาสอดคล้องกับ ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (2541) ซึ่งทำการศึกษากิจกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ในเยาวชนไทย จำนวน 1,141 คน ที่พบว่าการนับถือตนเอง (Self - Esteem) มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ การศึกษาในต่างประเทศของ Nash et al. (2005) ที่ศึกษาวิธีการการเรียนรู้เครื่องคอมพิวเตอร์ของ

วัยรุ่น โดยทำการศึกษา นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 2,573 คน ในเมืองฮุสตัน รัฐเท็กซัส ผลการศึกษาที่พบเช่นเดียวกันว่า ความรู้สึกมีคุณค่าในตัวเอง มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Drinking Refusal Self - Efficacy)

การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ คือการที่บุคคลมีความมั่นใจ หรือมีความเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองที่จะปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในโอกาสต่าง ๆ (Young et al., 2007) ถ้าบุคคลมีการรับรู้ว่าจะมีความสามารถในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงก็จะทำให้มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อย จากการศึกษาของ สมพร สิริสังคราม (2549) ในนักเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 255 ราย พบว่า การรับรู้ความสามารถตนเองในการปฏิเสธเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) ที่พบว่า ทักษะการปฏิเสธเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำเชิงลบกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ผลการศึกษาในต่างประเทศของ Watkins, Howard-Barr, Moore and Werch (2006) ที่ทำการศึกษาในการรับรู้ความสามารถในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักเรียนเกรด 9 และ 11 จำนวน 604 คน ในรัฐฟลอริดา ก็พบว่านักเรียนที่การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต่ำมี โอกาสเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูง และผลการศึกษาของ Epstein and Bolvin (2007) ที่ทำการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการต่อต้านสื่อและเทคนิคการปฏิเสธการการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในแหล่งเสื่อมโทรมจำนวน 1,318 คน ในเมืองนิวยอร์ก พบว่าเทคนิคการปฏิเสธมีความ สัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีผลกระทบโดยตรงกับการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครั้งแรก

ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

ทัศนคติเป็นการประเมิน ความเชื่อ ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งซึ่งเมื่อประเมินแล้วก็พร้อมหรือเลือกที่จะกระทำสิ่งนั้น (ประภาเพ็ญ สุวรรณ, ม.ป.ท.) ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดพฤติกรรมการดื่มกล่าวคือถ้าวัยรุ่นมีทัศนคติทางบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะมีแนวโน้มที่จะดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงกว่าผู้ที่ทัศนคติทางลบ โดยมีผลการศึกษาจำนวนมากที่สนับสนุนข้อสังเกตดังกล่าวเช่นการศึกษาของ อนงค์ ดิษฐ์สังข์ (2550), อัมมฉนดา ไชยกาญจน์ (2549) และจิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่พบว่านักเรียนที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มีโอกาเสี่ยงต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่านักเรียนที่มีทัศนคติทางลบ สอดคล้องกับการศึกษาของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542)

ซึ่งพบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์ค่อนข้างต่ำเชิงบวกกับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์และการศึกษาของ ปรียาพร สุภษร (2550) ที่ทำการศึกษาระดับมัธยมศึกษาปีที่ 10 ที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 380 คน พบว่านักเรียนที่มีเจตคติที่ดีต่อการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์มากมีโอกาสเสี่ยงต่อการดัดมาก สำหรับการศึกษาในต่างประเทศของ Marcoux and Shope (1997) (อ้างถึงใน ชลวิทย์ บุญศรี, 2549) ซึ่งทำการศึกษาระดับมัธยมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนปลายของวัยรุ่นจำนวน 3,946 คนในมิชิแกนพบว่าทัศนคติมีความสัมพันธ์กับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์เช่นกัน

การมีเพื่อนสนิทดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์

กล่าวกันว่ากลุ่มเพื่อนเป็นกลุ่มที่มีความสำคัญต่อวัยรุ่นในสังคมปัจจุบันมากที่สุดจากการที่วัยรุ่นเป็นวัยที่มีประสบการณ์การเปลี่ยนแปลงที่แปลกใหม่เหมือนกันวัยรุ่นต้องการความไว้วางใจ การยอมรับจากเพื่อน ด้วยเหตุนี้เพื่อนจึงเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพลต่อวัยรุ่นมาก โดยเฉพาะเพื่อนสนิท (ศรีเรือน แก้วกังวาล, 2540) ซึ่งมีผลการศึกษาที่ยืนยันได้ว่าอิทธิพลจากกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น ดังเช่นการศึกษาของ สายใจ ชื่นคำ (2542) ที่พบว่าอิทธิพลของเพื่อนสนิทที่คบหาด้วยความสัมพันธ์กับการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ปรียาพร สุภษร (2550), อนงค์ ดิษฐ์สังข์ (2550) และปราณี ทองคำ, อติคุณ ศรีเกษตริน และรัตติยา เพชรน้อย (2549) ที่พบว่าอิทธิพลของกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์เชิงบวกคือเพื่อนที่มีอิทธิพลมากดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ก็จะทำให้กลุ่มตัวอย่างติดตามมากขึ้นด้วย การศึกษาในต่างประเทศเกี่ยวกับพฤติกรรมการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นก็เป็นไปในทำนองเดียวกัน อาทิเช่นการศึกษาของ Nash et al. (2005) ที่ทำการศึกษาในประเทศสหรัฐอเมริกา การศึกษาของ Bot, Engels, Knibbe and Meeus (2005) ในประเทศเนเธอร์แลนด์ ก็พบว่าพฤติกรรมการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ของเพื่อนสนิทมีผลต่อการดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

การถูกชักชวนให้ดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์

การชักชวนเป็นการสนับสนุนทางสังคมในระดับกลุ่มเพื่อนจากการที่ต้องมีการพึ่งพาแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน วัยรุ่นที่ถูกชักชวนต้องแสดงพฤติกรรมเพื่อให้เกิดการยอมรับหรือทำหาย (จุฬารณย์ โสตะ, 2543) จากการศึกษาการของ พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์ (2552), ณิชาภัทร บุญสวัสดิ์สกุลชัย (2551) พบว่าการที่นักศึกษาดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ตามคำชักชวน เป็นการกระทำที่แสดงถึงการเป็นพวกเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) ที่พบว่า นักเรียนอาชีวศึกษาชายในกรุงเทพมหานครดัดเครื่องดัดแอลกอฮอล์ เพราะคล้อยตามกลุ่มเพื่อน ไม่อยากขัดใจเพื่อน รวมทั้ง

การศึกษาอีกจำนวนมากก็สนับสนุนข้อสรุปดังกล่าวเช่นการศึกษาของ นิพนธ์ พัวพงศกร (2548), จินตนา วงศ์วาน (2548), ประพร แซ่ห่าน (2550), วรศร ปัทมานนท์ (2549) และวิลโลว์ตันน์ ปรีดา ยุทธนา (2550) ที่พบว่าสาเหตุที่สำคัญของการดื่มครั้งแรกคือเพื่อนชักชวนและการชักชวนให้ดื่ม โดยเฉพาะจากเพื่อนสนิทซึ่งส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มของวัยรุ่นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สำหรับ การศึกษาในต่างประเทศก็ได้ ผลการศึกษาเช่นเดียวกัน โดย Arinaitwe - Mugisha and Hagembe (2003) ที่ทำการศึกษาวัยรุ่นในชุมชนแออัดในเขตเมือง ในกรุงนาโรบี พบว่าการมีเพื่อนที่ดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์หรือใช้สารเสพติดและถูกชักชวนให้ดื่มมีความสัมพันธ์ต่อพฤติกรรมการดื่ม โดยมีผลทำให้กลุ่มตัวอย่างมีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น 2.04 เท่า

การมีบิดาหรือมารดาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

โดยธรรมชาติบิดามารดาเป็นบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับบุตรมากที่สุด มีเวลาอยู่ด้วยกัน เกือบตลอดเวลา บิดามารดาจึงเป็นต้นแบบที่มีชีวิตจริงที่ทำให้วัยรุ่นมีโอกาสเลียนแบบพฤติกรรม ต่างๆรวมทั้งพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Hirshel, 1969 อ้างถึงใน สายใจ ชื่นคำ, 2542) มีการศึกษาจำนวนมากยืนยันถึงความสัมพันธ์ดังกล่าวอาทิเช่นการศึกษาของ กมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542), จิราภรณ์ เทพหนู (2540) และสายใจ ชื่นคำ (2542) ที่ศึกษาพฤติกรรมการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในสังคมไทย พบว่า การมีบิดามารดาที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ มีผลต่อพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น เช่นเดียวกับการศึกษาในต่างประเทศของ Ozer and Femald (2008) ที่ทำการศึกษาวัยรุ่นเม็กซิกัน ในเขตชนบท จำนวน 3,992 คน พบว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของมารดา มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

การยอมรับการดื่มของบิดามารดาต่อการดื่มของบุตร

การคาดคะเนการแสดงออกของบิดามารดา เมื่อทราบว่าบุตรตนมีการดื่มเครื่องดื่ม แอลกอฮอล์ทั้งการต่อต้านและยอมรับ จะส่งผลต่อการพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของ บุตร โดยบิดา มารดาที่มีพฤติกรรมส่งเสริมหรือสนับสนุนจะทำให้บุตรเกิดพฤติกรรมการดื่ม แด่ ในทางตรงกันข้ามถ้าพ่อแม่ขัดขวาง ดำเนิน ลงโทษบุตรก็จะหลีกเลี่ยงพฤติกรรมการดื่ม (พรนภา หอมสินธุ์ และรุ่งรัตน์ ศรีสุริยเวศน์, 2552) จากการศึกษาของ จิราภรณ์ เทพหนู (2540) พบว่า การสนับสนุนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากพ่อแม่มีความสัมพันธ์ทางบวกโดยนักเรียนที่ได้รับการ สนับสนุนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากพ่อแม่สูง (ควบคุมต่ำ) และปานกลาง มีโอกาสเสี่ยง ต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ เป็น 15.35, 1.78 เท่าของนักเรียนที่ได้รับการสนับสนุนจากพ่อแม่ ต่ำตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อนงค์ ดิษฐ์สังข์ (2550) และกมลทิพย์ วิจิตรสุนทรกุล (2542) ที่พบว่า การควบคุมและสนับสนุนการดื่มของครอบครัว มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของกลุ่มตัวอย่าง ในต่างประเทศก็มีผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงความ

สัมพันธ์ดังกล่าวเช่นกันโดย Nash et al. (2005) พบว่า การยอมรับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดามารดา การควบคุมของบิดา มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

การได้มาซึ่งเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สะดวกและราคาไม่แพงก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลต่อการดื่มของวัยรุ่น (สุทธิลักษณ์ ดังกุลบริบูรณ์, กฤตยา แสงวงเจริญ, วรภัทร ทองใบ, จิราภรณ์ สฤษขสมบัติ และนิศานาถ ชีระพันธ์, 2548) เนื่องจากวัยรุ่นวัยที่ดองพึ่งพา ค่าใช้จ่ายทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดจากบิดามารดา ดังนั้นค่าใช้จ่ายเพื่อใช้ในการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ต้องมีราคาไม่สูงรวมทั้งสถานที่จำหน่ายก็ต้องสะดวก เมื่อการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สามารถกระทำได้ง่ายย่อมทำให้วัยรุ่นมีพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้น ผลการศึกษาของ บุญเลี้ยง ทุมทอง และคณะ (2549) พบว่าสาเหตุที่สำคัญที่สุดของการดื่มสุราในนักเรียนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือคือหาซื้อง่าย ซึ่งก็สอดคล้องกับการศึกษาของอีกหลายท่านเช่น ณัฐวิชัย จันทรเจียว (2549) ซึ่งพบว่ากลุ่มตัวอย่างทั้งเพศหญิงและเพศชาย นิยมซื้อเครื่องดื่มประเภทแอลกอฮอล์จากร้านค้าทั่วไปและดิสเคาน์สโตร์โดยเสียค่าใช้จ่ายไม่เกิน 100 บาท และการศึกษาของ เพ็ญหยั กุลม้าย (2550) ก็พบเช่นกันว่า นักเรียนที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หาซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จากร้านขายของชำมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ พนิตา นามจันดี (2549) ที่พบว่า แหล่งของการซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนมากเป็นร้านค้าในหมู่บ้าน ในขณะที่ พรพร แซ่หาน (2550) พบว่าวัยรุ่นจะซื้อเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาดื่มเอง และค่าใช้จ่ายในแต่ละครั้งไม่เกิน 100 บาทรวมทั้งการศึกษาของ อ้อยทิพย์ ถานันตะ (2550) ก็พบว่าสุราที่นักศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่นดื่มส่วนมากซื้อมาจากการร้านรอบมหาวิทยาลัย โดยมีให้เลือกซื้อได้หลายร้าน ซึ่งสอดคล้องกับการ ศึกษาในต่างประเทศโดย Kuntsche and Kuendig (2004) ก็พบว่า 1 ใน 3 ของการดื่มก็เกิดขึ้นที่ร้านค้ารอบโรงเรียน จากผลการศึกษาที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นได้ง่าย มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ทั้งสิ้น

การรับรู้การโฆษณาของสื่อ

ในปัจจุบันการโฆษณาที่เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ มีอยู่มากมายหลายวิธี เหตุผลก็เพื่อให้วัยรุ่นที่รับรู้ข้อมูลของเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เกิดความรู้สึกอยากรลองและรู้ดีกว่า การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งดีงาม (สุทธิลักษณ์ ดังกุลบริบูรณ์ และคณะ, 2548) การรับรู้การโฆษณาเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่งผลต่อพฤติกรรมการดื่มของวัยรุ่น จากการศึกษาของ อรุยา วงศ์ไชยคง (2547) พบว่าภาพยนตร์โฆษณามีผลต่อพฤติกรรมการดื่มของกลุ่มนักศึกษาอุดมศึกษามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับจากการศึกษาของ อัมมันดา ไชยกาญจน์ (2549), ประกิจ

โพธิอาสน์ (2541) และจิราภรณ์ เทพหนู (2540) ที่ผลการศึกษาพบว่า การรับอิทธิพลจากสื่อโฆษณา มีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การศึกษาในต่างประเทศ ของ Epstein and Botvin (2007) พบว่าทักษะการต่อต้านสื่อของวัยรุ่นมีความสัมพันธ์กับการดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์โดยมีผลกระทบโดยตรงการควบคุมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในครั้งแรก

ความผูกพันกับครอบครัว

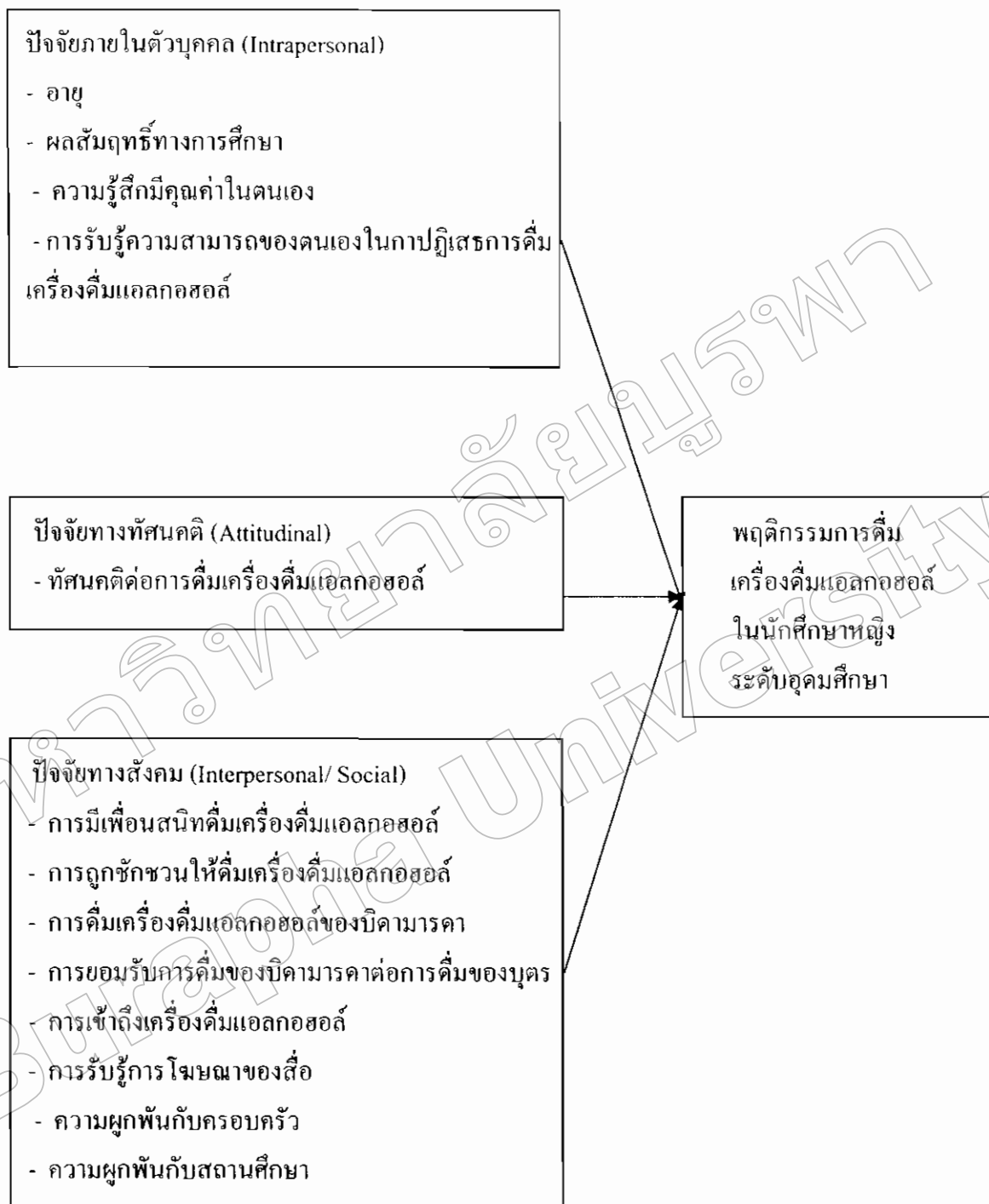
ความผูกพันต่อครอบครัวเป็นความรู้สึกที่บุคคลจะใส่ใจต่อความรู้สึกของคนใน ครอบครัว วัยรุ่นที่มีความใกล้ชิดกับบิดามารดา หรือบุคคลอื่น ๆ ในครอบครัวก็มีความผูกพัน กับครอบครัว ยึดถือบุคคลในครอบครัวเป็นหลัก (Hirschi, 1969 อ้างถึงใน สายใจ ชื่นคำ, 2542) ถ้าวัยรุ่นเป็นผู้ที่มีความผูกพันต่อครอบครัวสูง โอกาสของการมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมรวมทั้งการ ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ก็จะเกิดขึ้นได้น้อย จากการศึกษาของ ประกิจ โพธิอาสน์ (2541) พบว่า ความผูกพันในครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างมีนัยสำคัญ และ การศึกษาของ ประภาเพ็ญ สุวรรณ และคณะ (2541) พบว่า ครอบครัวที่ความสัมพันธ์ไม่ดีสมาชิก จะมีพฤติกรรมดื่มน้ำดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์มากกว่าครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ดี เช่นเดียวกับ การศึกษาของ สายใจ ชื่นคำ (2542) ที่พบว่า ระยะห่างทางสังคมกับบิดามารดา มีความสัมพันธ์ต่อ พฤติกรรมดื่มน้ำดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น และการศึกษาในต่างประเทศจากการศึกษาของ Watkins et al. (2006) ที่พบว่า การดูแลใส่ใจของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการดื่มน้ำดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น รวมทั้งการศึกษาของ Nash et al. (2005) ที่พบว่า การพูดคุยกับบิดา การพูดคุยกับมารดา มีความสัมพันธ์กับการดื่มน้ำดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่น

ความผูกพันกับสถานศึกษา

ความผูกพันเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดการควบคุม เป็นการเหนี่ยวรั้งการกระทำของบุคคลไม่ให้ เกิดพฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่เหมาะสม วัยรุ่นที่มีความผูกพันต่อโรงเรียนจะเป็นผู้ที่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ ของโรงเรียน ตั้งใจศึกษาเล่าเรียน ไม่หนีโรงเรียน (Hirschi, 1969 อ้างถึงใน สายใจ ชื่นคำ, 2542) ตรงกันข้ามกับวัยรุ่นที่ไม่มีความผูกพันต่อโรงเรียนหรือมีน้อยจะมีพฤติกรรมหนีโรงเรียน ละเลยหรือปฏิเสธการปฏิบัติตามกฎระเบียบของโรงเรียน จากการศึกษาของ สายใจ ชื่นคำ (2542) ที่ศึกษาพฤติกรรมดื่มน้ำดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของวัยรุ่นในสังคมไทยในวัยรุ่น พบว่านักเรียนที่มี ความผูกพันต่อครูและ โรงเรียนสูงจะมีพฤติกรรมดื่มน้ำดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์น้อยกว่านักเรียนที่มี ความผูกพันต่อครูและ โรงเรียนต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาในต่างประเทศของ Zufferey et al. (2007) ที่ศึกษาปัจจัยความเสี่ยงที่เพิ่มขึ้นในการดื่มน้ำดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในทางที่ผิดกับผลที่เกิดขึ้น ในวัยรุ่นในประเทศสวิตเซอร์แลนด์จำนวน 7,548 คนพบว่า ความถี่ของการหนีโรงเรียน การเข้ากับ โรงเรียน ได้น้อย เป็นปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการดื่มน้ำดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์

กรอบแนวคิดในการศึกษา

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่ผ่านมาพบว่าการศึกษาพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นหญิงยังมีการศึกษาน้อยมาก ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงทำการศึกษาเฉพาะในกลุ่มวัยรุ่นเพศหญิงที่อยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนกลางถึงตอนปลายซึ่งกำลังศึกษาในระดับอุดมศึกษาและนำทฤษฎีอิทธิพลสามทาง (The Triadic Influence Theory) มาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา โดยศึกษา 3 กลุ่มปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์คือ (1) ปัจจัยภายในตัวบุคคล ได้แก่ (Intrapersonal) อายุ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ความรู้สึกรับคุณค่าในตนเอง (Self Esteem) การรับรู้ความสามารถของตนเองในการปฏิเสธการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ (Refusal Self - Efficacy) (2) ปัจจัยทางทัศนคติ (Attitudinal) ทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ (3) ปัจจัยทางสังคม (Interpersonal Social) ได้แก่ การมีเพื่อนสนิทดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การถูกชักชวนให้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของบิดาหรือมารดา การยอมรับการดื่มของบิดามารดา การเข้าถึงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ การรับรู้การโฆษณาของสื่อ ความผูกพันกับครอบครัว และความผูกพันกับสถานศึกษา แสดงรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการศึกษา